

CIVITTA

KLAIPĖDOS REGIONO
TURIZMO IR ŽEMĖS ŪKIO
SEKTORIŲ PLĖTROS STUDIJA

Trumpoji versija

2019 m. kovas

\ STUDIJS TIKSLAS IR ETAPAI

Studijos tikslas – sukurti prielaidas subalansuotai ir kryptingai Klaipėdos regiono (KR) ekonominei plėtrai skatinti, identifikuojant ir pagrindžiant turizmo ir žemės ūkio sektorių specializacijos ir plėtros kryptis. Klaipėdos miesto ekonominės plėtros strategija 2030 kartu su šia studija bus apjungtos į apibendrinamąjį KR ekonominės specializacijos dokumentą.

1

Analizės ir situacijos identifikavimo etapas

Įvertinta esama KR turizmo ir žemės ūkio sektorių ekonominė specializacija, atlikta sektorių SSGG analizė; įvertintas KR turizmo ir žemės ūkio sektorių konkurencingumas ir perspektyvinės specializacijos kryptys; atlikta užsienio regionų gerųjų pavyzdžių analizė; suorganizuotos įvadinės sesijos ir darbiniai susitikimai.

2

Turizmo ir žemės ūkio sektorių plėtros vizijos, prioritetų ir vystymosi scenarijaus identifikavimo etapas

Suformuluota KR turizmo ir žemės ūkio sektorių plėtros vizija, sudarytas KR nagrinėjamų sektorių vystymosi scenarijus artimam laikotarpiui (iki 2020 m.) ir strateginei plėtrai (iki 2030 m.); sukurtas šių sektorių plėtros įgyvendinimui reikalingos valdymo organizacinės struktūros modelis bei suorganizuoti darbiniai susitikimai.

3

KR turizmo ir žemės ūkio sektorių plėtros studijos tvirtinimo etapas

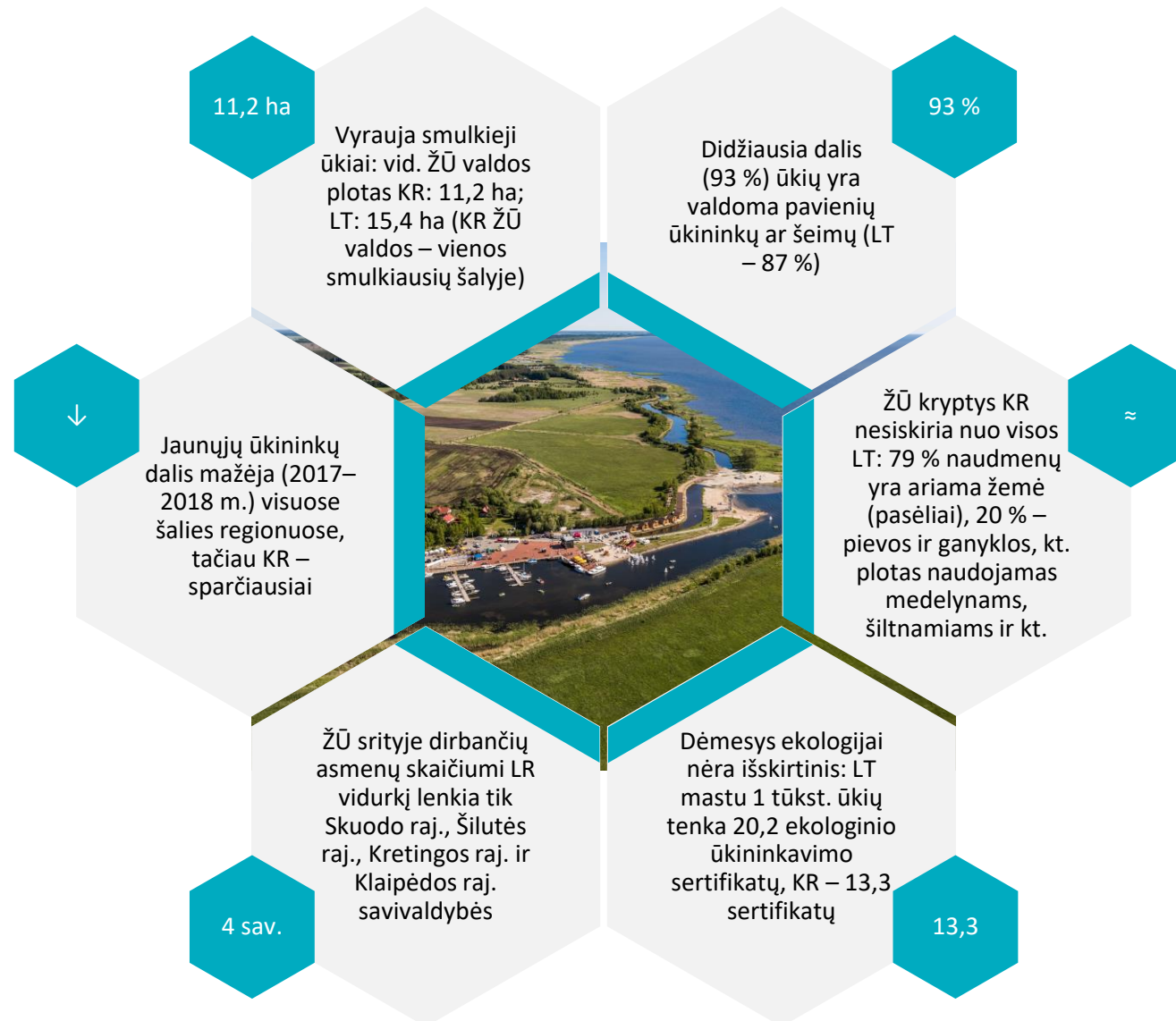
Parengta KR turizmo ir žemės ūkio sektorių plėtros studija ir suderinta su Studijos rengimo grupe bei Strateginiu komitetu; studija pristatyta visose KR savivaldybėse (7 pristatymai).

CIVITTA

ŽEMĖS ŪKIO SEKTORIUS

KR ŽEMĖS ŪKIS: SVARBIAUSI FAKTAI

KR YRA KONKURENCINGAS PLATESNĖJE NEI TRADICINIS ŽŪ SRITYJE

MAISTO GAMYBOS VERTĖS GRANDINĖ

- KR turi išskirtinį potencialą vystyti žvejybą; yra specializacija gyvulininkystės (Skuodo r., Šilutės r.) ir akvakultūros (Šilutės r.) srityse.
- Gana didelis maisto produktų ir gėrimų gamybos klasteris, tačiau →
- → inovacijų plėtrą riboja palyginti siaura KR MTEP kompetencija, mažesnis SVV aktyvumas.

MIŠKO IŠTEKLIAIS GRĮSTOS GAMYBOS VERTĖS GRANDINĖ

- KR miško išteklių palyginti negausūs, tačiau sėkmingai vystoma baldų gamybos pramonė, sutelktas įmonių klasteris, sėkmingai eksportuojama produkcija.

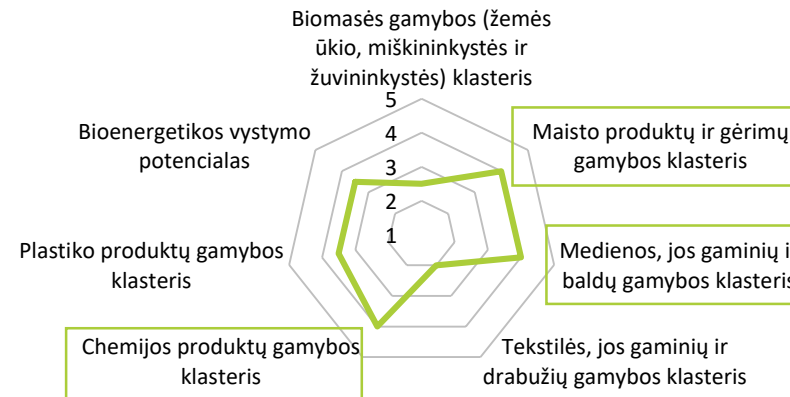
KITOS POTENCIALIOS PLĖTROS SRITYS

- „Žaliosios“ biochemijos, bioplastiko ir bioenergijos gamyba.
- Vietos chemijos ir plastiko gamyba.
- Atsinaujinančių energijos šaltinių energetika.
- Biokombinatų vystymas.

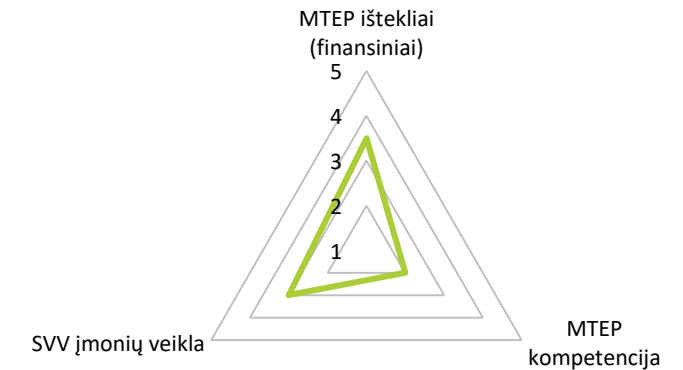
BIOMASĖS IŠTEKLIAI, JŲ GAMYBA, KR

BIOMASĖS IŠTEKLIAI, JŲ GAMYBA, KR

BIOMASĖS IŠTEKLIAI, JŲ GAMYBA, KR

KR KONKURENCINĖ POZICIJA (AUKŠČIAU)

VERTINIMO SKALĖ: [1] – nekonkurencinga, menkai išvystyta sritis, [2] – vystoma sritis, bet sąlyginai maži išteklių ir / ar yra kt. plėtros potencialą ribojančių veiksnių, [3] – regionas konkurencingas nacionaliniu mastu, [4] – lyderystė nacionaliniu mastu, [5] – lyderystė Šiaurės, Vakarų ir Vidurio Europos regionų (tarptautiniu) mastu. Sritis, įvertintos [4] arba [5], yra apibrauktos žaliai.

\ KR SSGG: REGIONO ŽŪ PLĖTRĄ PRAVARTU VERTINTI PER PLATESNĘ – BIOEKONOMIKOS – PRIZMĘ

STIPRYBĖS: GAMTINĖS SĄLYGOS, BIOLOGINIAI IŠTEKLIAI

- Gamtinės sąlygos vystyti ŽŪ – palankios.
- Išvystytas tradicinis žemės ūkis (grūdai, mėsa, pieno produktai, kiaušiniai, daržovės, uogos, vaisiai).
- Išplėtota žvejyba Baltijos jūroje ir augantis akvakultūros sektorius.
- Išvystytos biologiniais ištekliais grįstos apdirbamosios gamybos šakos.
- Regionui prieinami palyginti gausūs LR biomasės ištekliai.
- Stiprinamas mokslinis potencialas bioekonomikos srityse (pvz., Kopgalio Jūrinės žuvininkystės laboratorija).

GALIMYBĖS: BENDRADAR- BIAVIMAS, INOVACIJOS

- Vartotojai vis labiau vertina vietas, natūralią produkciją.
- Galimas bendradarbiavimas su ŽŪ ir bioekonomikos plėtrai reikalingą mokslo kompetenciją ir infrastruktūrą turinčiais regionais (Kauno, Vilniaus), su bioekonomikoje specializuotais regionais (Panevėžio, Šiaulių).
- Sumanesnis esamų išteklių panaudojimas, orientuojantis į aukštesnės PV ir plataus pritaikymo produktus bei inovatyvias gamybos technologijas.
- Bendruomenės projektų skatinimas.
- Bioekonomikos klasterio įkūrimas.

SILPNYBĖS: NORAS IR KOMPETENCIJOS, LĖTA TECHNOGINĖ PAŽANGA

- Kaimiškose vietovėse vis sunkiau surasti darbuotojų; mažėja jaunų žmonių susidomėjimas darbu ŽŪ ir susijusiose srityse.
- Lėtai vyksta technologinis ūkių atsinaujinimas.
- Vietos ūkininkai užima menką vaidmenį maisto produktų gamybos vertės grandinėje, daugiausia gamina ir parduoda žaliavas.
- Trūksta vadybinės kompetencijos įgyvendinti pažangesnius tiesioginės prekybos modelius.

GRĖSMĖS: NEAPIBRĖŽTUMAS, NEPAKANKAMOS JUNGTYS

- ŽŪ politika daugiausiai formuojama ES lygmeniu: daug neapibrėžtumų dėl būsimų investicijų, reikalavimų ir kt. ŽŪ verslo veiklos aspektų.
- Nepakankamai išvystytas bendradarbiavimas tarp regiono žemės ūkio ir apdirbamosios gamybos sektorių.

YRA TRYS GALIMI KR ŽŪ SEKTORIAUS PLĖTROS SCENARIJAI

Veiksmai, nukreipti į ŽŪ ir biomase grįstos pramonės (t. y., bioekonomikos) vystymą, nekoordinuojami KR lygmeniu, neįgyvendinamos papildomos priemonės.

NUMATOMI REZULTATAI:

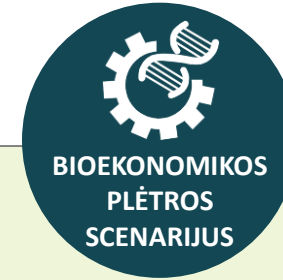
- ŽŪ vystosi pagal ES ir nacionalinius prioritetus, o tam tikri biomase grįsti apdirbamosios gamybos sektoriai – įgyvendinant Klaipėda 2030 strategiją.
- Didėja rizika, kad:
- Sumenks vietos tradicinė ŽŪ ir maisto sistema, maistu apsirūpinti bus sunkiau mažas pajamas gaunantiems regiono gyventojams.
- Vietos biomase grįstoje pramonėje išaugs žaliavų trūkumas, sąlygotas didesnės jų paklausos tarptautiniu ir nacionaliniu mastu.
- Socio–ekonominė atskirtis tarp kaimo ir miesto regione įgaus didesnį pagreitį, sumenkus verslui ir toliau mažėjant gyventojų skaičiui kaimiškose vietovėse.

Pažangiai valdomas ŽŪ, jame sumaniai išnaudojami KR gamtiniai išteklių, orientuojamasi į aukštos vertės, ekologiškus ir plataus pritaikymo produktus bei inovatyvias gamybos technologijas, plėtojamos alternatyvios papildomos pajamas generuojančios veiklos.

NUMATOMI REZULTATAI:

- Pritraukiama daugiau tikslinės paramos ir investicijų ŽŪ vystymui ir kaimo plėtrai.
- Konkurencingesnis ŽŪ sektorius, stabilesnės (didesnės) ūkių pajamos, labiau prieinami kokybiški maisto produktai vietos gyventojams.
- Išaugusi ŽŪ sektorių sukuriama BPV, išlaikomos esamos darbo vietos kaimiškose vietovėse.

Užtikrinamas ŽŪ sektoriaus konkurencingumas, jis integruotai vystomas kartu su inovatyvia biologiniais išteklių grįsta apdirbamąja gamyba.

NUMATOMI REZULTATAI:

- Pritraukta parama ŽŪ vystymui ir kaimo plėtrai bei investicijos į biomase grįstą pramonę, taip pat parama šios srities MTEP ir inovacijoms skatinti.
- Sukurti nauji bioproduktai, steigiami šios srities startuoliai, į regioną pritraukiama daugiau talentų.
- Išplėtotą akvakultūros pramonę, užtikrinta efektyvi išteklių realizacija.
- Išaugusi bioekonomikos sektorių sukuriama BPV, atitinkamai daugiau eksportuojama, išlaikomos esamos darbo vietos ŽŪ ir biomase grįstoje pramonėje.

BIOEKONOMIKOS PLĖTROS SCENARIJAUS VEIKSMŲ PLANAS IKI 2021 M. IR 2030 M.

IKI 2021 M.

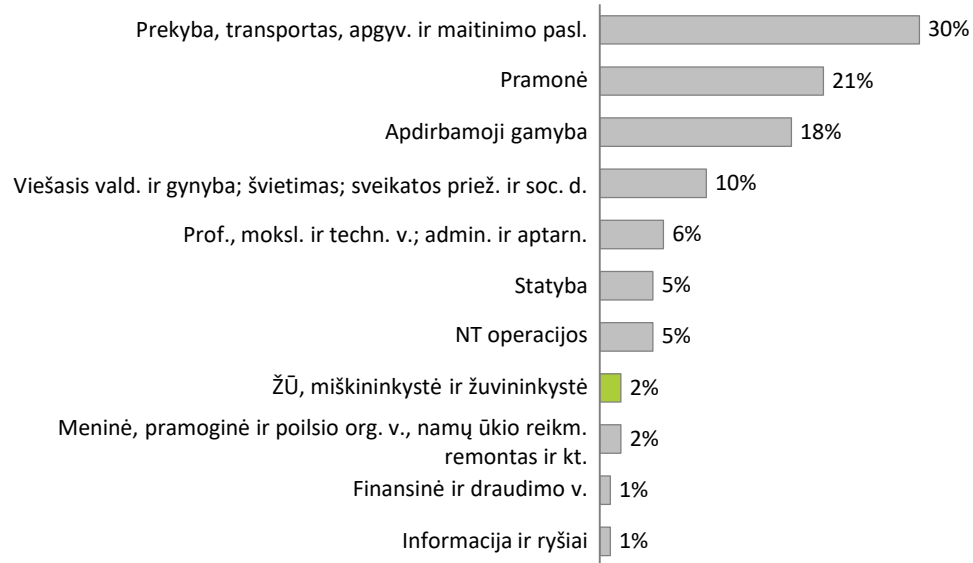
NR.	PRIEMONĖ	REKOMENDUOJAMA LYDERYSTĖ	REKOMENDUOJAMA ĮTRAUKTI	ĮGYVENDINIMO LAIKOTARPIS	SĖKMĖS PRIELAIIDOS
1.	Įsteigiama KR bioekonomikos plėtros taryba veiksmy tarp skirtingų sričių atstovų koordinavimui	KR plėtros taryba	AKR, Klaipėda ID, savivaldybės, verslo organizacijos	2019 m.	Regiono dalininkų interesas vystyti bioekonomiką
2.	Sutelkiami papildomi žmogiškieji ištekliai AKR aptarnauti KR bioekonomikos plėtros tarybą ir inicijuoti tarpregininį bioekonomikos klasterį	KR plėtros taryba	AKR, Klaipėda ID, savivaldybės, verslo organizacijos	2019 m.	Regiono dalininkų interesas vystyti bioekonomiką, finansinių išteklių pakankamumas
3.	Sukuriamas bioekonomikos klasteris, įtraukiantis KR ir kt. partnerių–regionų valdžios, verslo ir mokslo organizacijas	AKR	KR plėtros taryba, Klaipėda ID, savivaldybės, verslo organizacijos, Klaipėdos mokslo ir technologijų parkas, Klaipėdos universitetas	Iki 2020 m.	Reikiamos kompetencijos valdžios, verslo ir mokslo atstovų sutelkimas, gebėjimas pritraukti projektines lėšas
4.	Sudaromos prielaidos vystyti „žiedinę“ bioekonomiką (diegiama bioatliekų rūšiavimo sistema)	Savivaldybės	KR plėtros taryba, AKR	Iki 2021 m.	Regiono dalininkų interesas vystyti žiedinę bioekonomiką, finansinių ir/ar infrastruktūrinių išteklių pakankamumas

IKI 2030 M.

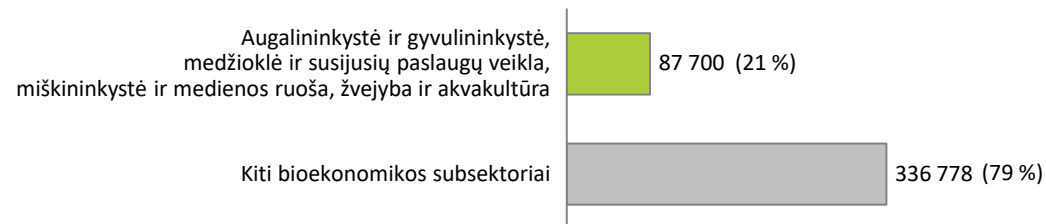
NR.	PRIEMONĖ	REKOMENDUOJAMA LYDERYSTĖ	REKOMENDUOJAMA ĮTRAUKTI	ĮGYVENDINIMO LAIKOTARPIS	SĖKMĖS PRIELAIIDOS
1.	Per naują klasterį vystomas bendradarbiavimas tarp ŽŪ ir apdirbamosios gamybos sektorių atstovų, siekiama pritraukti MTEPI finansavimą, bioekonomikos startuolius, šios srities talentus ir tikslines investicijas (biokombinatų statybai, kt. projektams)	AKR	KR plėtros taryba, Klaipėda ID, savivaldybės, verslo organizacijos, Klaipėdos mokslo ir technologijų parkas, Klaipėdos universitetas	Nuo 2021 m.	Reikiamos kompetencijos valdžios, verslo ir mokslo atstovų sutelkimas, gebėjimas pritraukti projektines lėšas

DEL NEDIDELĖS SUKURIAMOS PRIDĖTINĖS VERTĖS TRADICINIS ŽŪ TURĖTŲ BŪTI VERTINAMAS KAIP INTEGRALI BIOEKONOMIKOS DALIS

PRIDĖTINĖ VERTĖ, SUKURIAMA PRAMONĖS SEKTORIUOSE KR, PAGAL EKONOMINĖS VEIKLOS RŪŠIS, %, 2016

PRIDĖTINĖ VERTĖ, SUKURIAMA TRADICINIAME ŽŪ SUBSEKTORIUJE IR KITUOSE BIOEKONOMIKOS SEKTORIUOSE, TŪKST. EUR, 2016

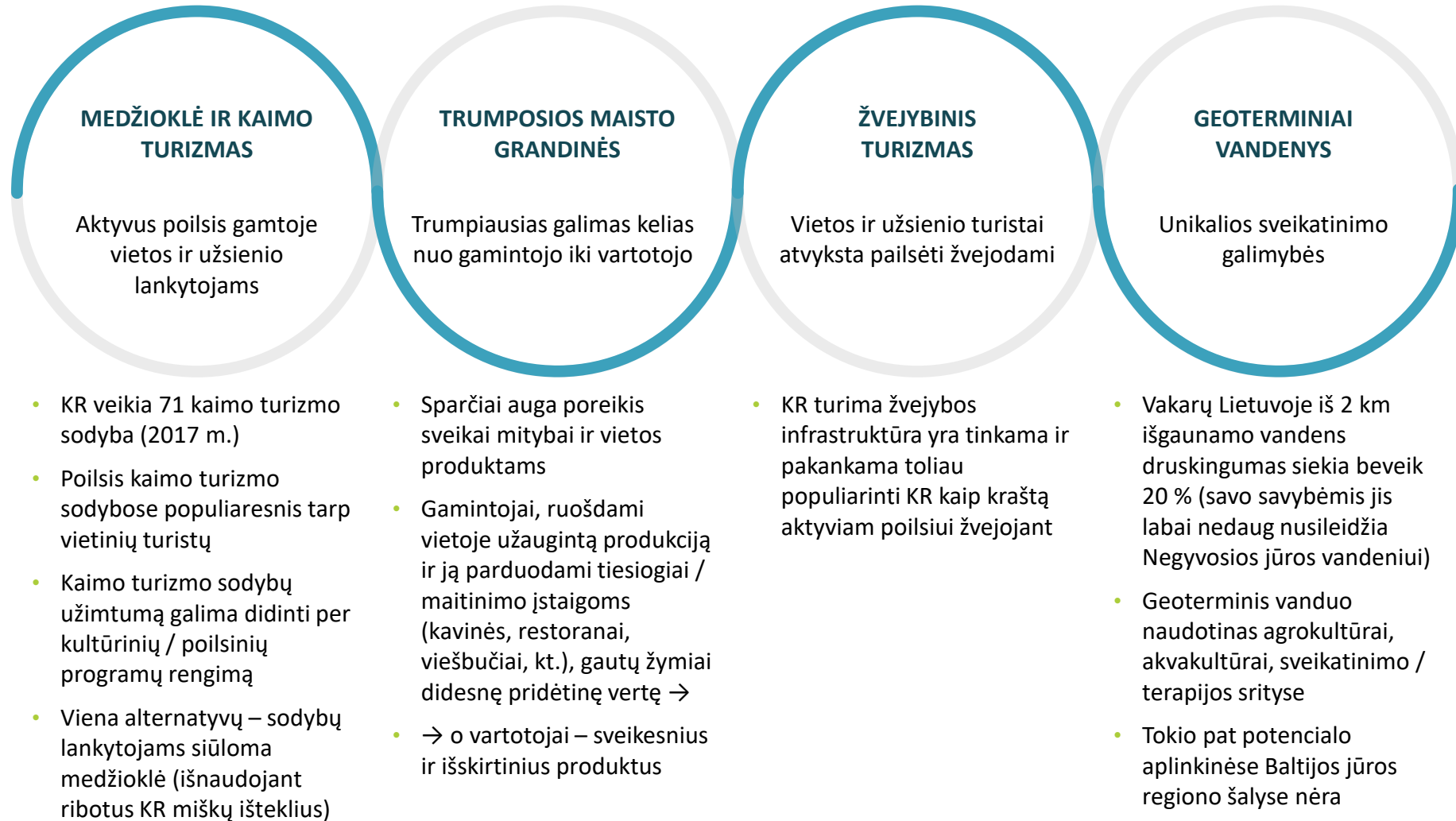

PASTEBĖJIMAI

- Tradicinis ŽŪ KR 2016 m. sukūrė vos 2 % visos KR pridėtinės vertės. Tai yra mažiau nei visos LR vidurkis (3,1 %), taigi tradicinis ŽŪ nėra reikšminga KR pramonės dalis.
- Tradicinio ŽŪ subsektorius 2016 m. sudarė maždaug 21 % visos pridėtinės vertės, sukuriamos KR bioekonomikos sektoriuose, ir buvo ketvirtas bioekonomikos subsektorius pagal sukuriamą pridėtinę vertę KR (visoje LR tradicinis ŽŪ buvo antras bioekonomikos subsektorius pagal sukuriamą pridėtinę vertę).
- Lietuvos bioekonomikos studijoje prognozuojamas tradicinio ŽŪ subsektoriaus augimas, tačiau studijoje „Klaipėda 2030“, vertinant Klaipėdos plėtros galimybes, tradicinis ŽŪ nėra išskiriamas kaip atskira plėtros sritis ar kaip bioekonomikos augimo sritis.

- Siekiant išsaugoti KR tradicinio ŽŪ subsektoriaus aktualumą svarbu planuoti ir vertinti jį kaip integralią regiono bioekonomikos dalį.
- Sparti bioekonomikos ir tuo pačiu tradicinio ŽŪ plėtra įmanoma tik pasiekiant efektyvaus regioninio bendradarbiavimo lygį su kitais Lietuvos regionais (pvz., Vilniaus, Kauno regionais, kuriuose yra sukauptas mokslinis potencialas, reikalinga MTEP įranga, kt.).

\ SAŠAJOS TARP TURIZMO IR ŽEMĖS ŪKIO / BIOEKONOMIKOS

CIVITTA

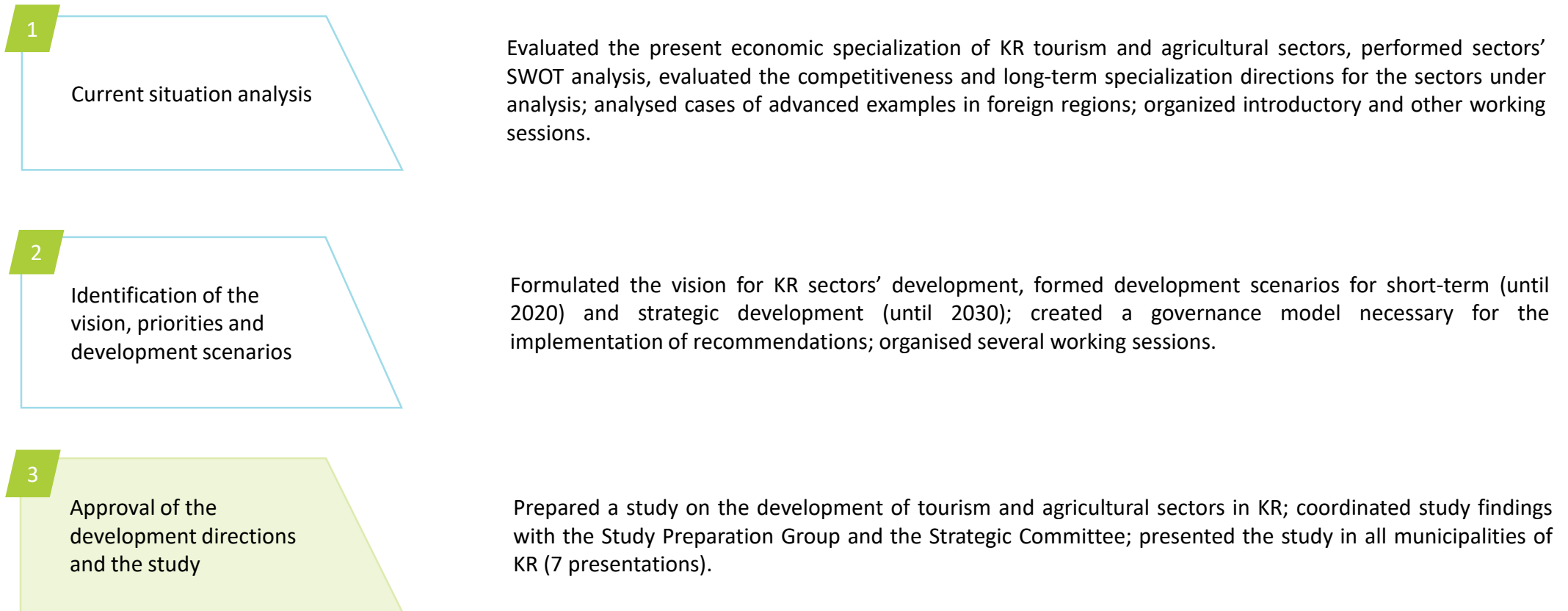
DEVELOPMENT STUDY OF TOURISM AND AGRICULTURAL SECTORS IN KLAIPĖDA REGION

Summary

March, 2019

AIM AND STAGES OF THE STUDY

The aim of the study is to create preconditions for balanced and focused promotion of economic development in Klaipėda region (KR) by identifying and substantiating directions of specialization and development for tourism and agricultural sectors. The Klaipėda city economic development strategy 2030, together with this study, will be merged into a summary document of Economic specialization for KR.

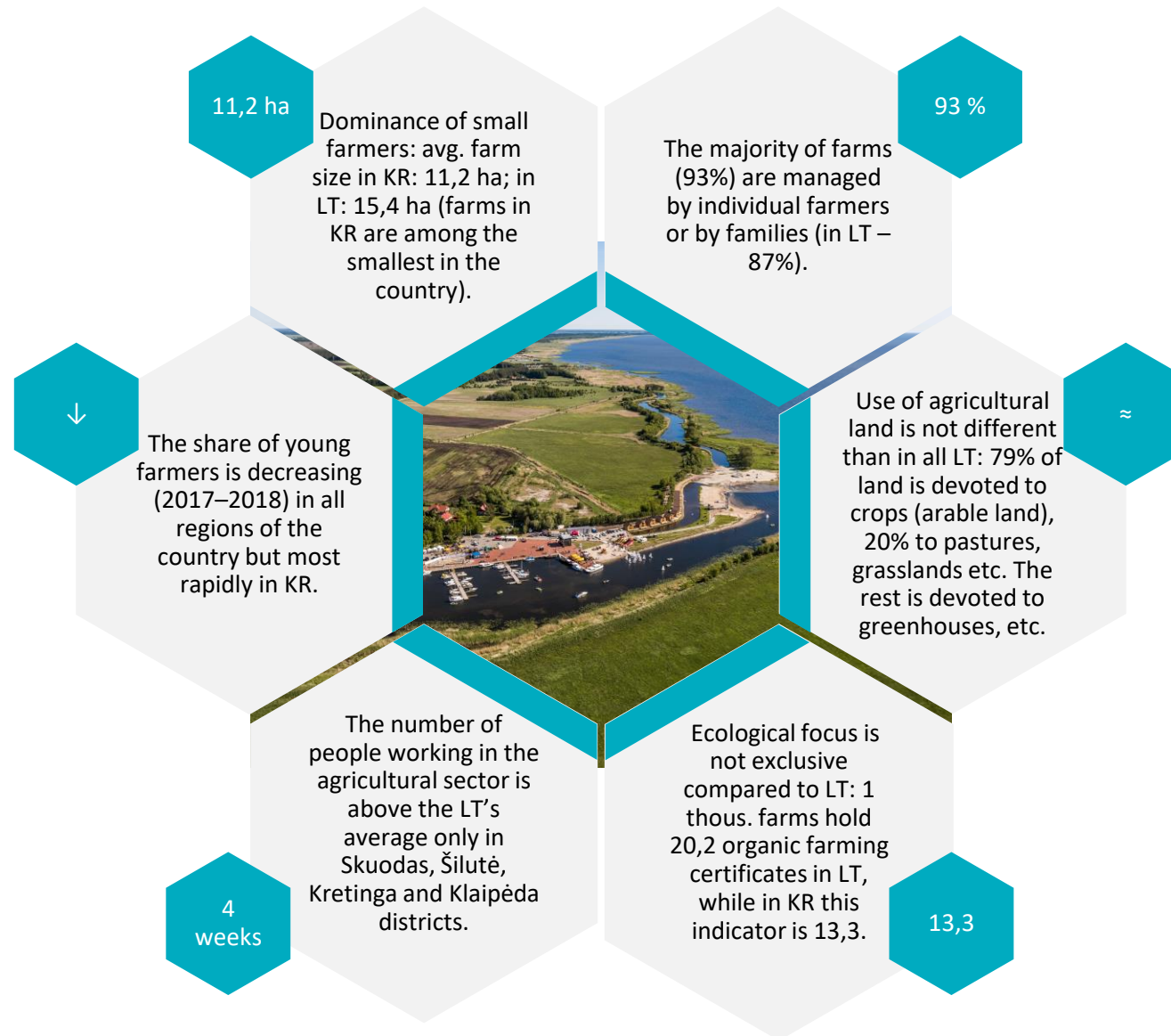

CIVITTA

\ AGRICULTURAL SECTOR

AGRICULTURAL SECTOR IN KR: KEY FACTS

KR IS COMPETITIVE IN A BROADER FIELD THAN TRADITIONAL AGRICULTURE ONLY

FOOD PRODUCTION

- KR has an exclusive potential in fields such as fishing, animal breeding (Skuodas, Šilutė districts) and aquaculture (Šilutė district).
- Considerable cluster of food and beverage production, however →
- → the development of innovation is limited by lack of competency in R&D and low activity of SME's.

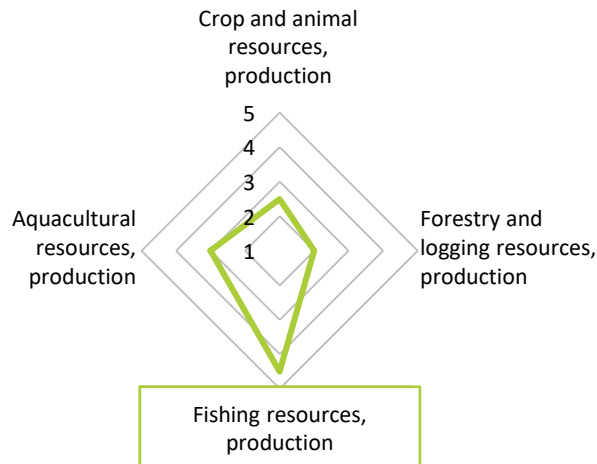
MANUFACTURING BASED ON FOREST RESOURCES

- Forest resources in KR are not vast, however, the cluster of furniture manufacturing is strong, production is exported successfully.

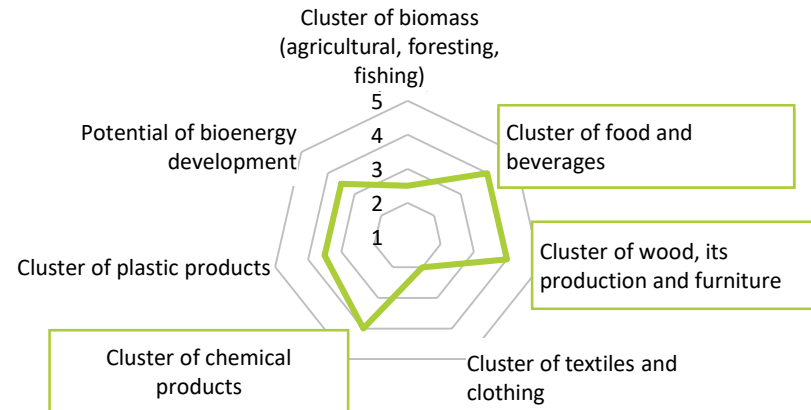
OTHER POTENTIAL DEVELOPMENT AREAS

- The production of green bioenergy, biochemistry and bioplastics.
- Local production of chemicals and plastics.
- Energy from renewable energy sources.
- Development of bio-combinators.

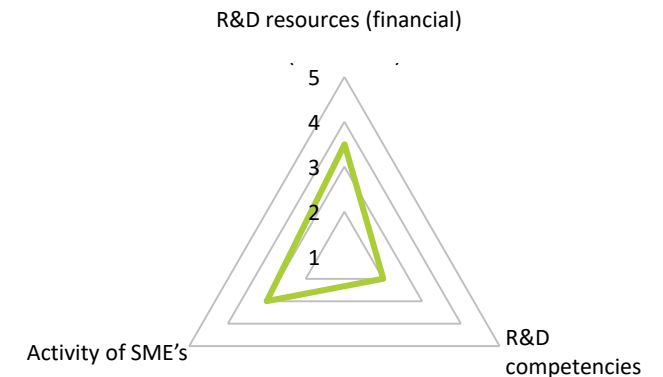
BIOMASS RESOURCES, PRODUCTION

BIOMASS RESOURCES, PRODUCTION

BIOMASS RESOURCES, PRODUCTION

COMPETITIVE POSITION OF KR (AS ILLUSTRATED ABOVE)

ASSESSMENT SCALE: [1] – uncompetitive, poorly developed area [2] – developed area, but relatively small resources and / or other. [3] – regional competitiveness at national level [4] – leadership at national level [5] – leadership at the (international) level of North, West and Central Europe. The areas evaluated [4] or [5] are marked in green.

\ KR SWOT: AGRICULTURAL DEVELOPMENT OF THE REGION SHOULD BE EVALUATED FROM BROADER (BIOECONOMIC) PERSPECTIVE

STRENGTHS: NATURAL CONDITIONS, BIOLOGICAL RESOURCES

- Favorable natural conditions for the development of agriculture.
- Developed traditional agriculture (grain, meat, dairy products, eggs, vegetables, berries, fruits).
- Developed fishing in the Baltic Sea and growing aquacultural industry.
- Developed manufacturing industries based on biological resources.
- The region has access to relatively abundant biomass resources in LT.
- Growing academic / scientific potential in the field of bioeconomy (e.g. Kopgalis Marine Fisheries' Laboratory).

OPPORTUNITIES: COOPERATION, INNOVATION

- Consumers increasingly value local, natural production.
- Possible co-operation with regions that have scientific competences and infrastructure necessary for the development of the agriculture and bioeconomy (Kaunas, Vilnius), and with regions with specialization in bioeconomy (Panevėžys, Šiauliai).
- More efficient use of existing resources, focusing on higher VA, wider application products and innovative manufacturing technologies.
- Promotion of community projects.
- Establishment of a bioeconomy cluster.

WEAKNESSES: LACK OF WILLINGNESS AND COMPETENCES, SLOW TECHNOLOGICAL PROGRESS

- It is becoming more difficult to find employees in rural areas, the interest in work in agricultural sector is decreasing among young people.
- Slow implementation of technological upgrades in farms.
- Local farmers play a marginal role in the value chain of food production; mainly producing and selling raw materials.
- Lack of managerial competence to implement more advanced direct marketing models.

THREATS: LEGAL UNCERTAINTY, INSUFFICIENT NETWORKING

- The agricultural policy is mainly shaped at EU level: there is high uncertainty about future investments, requirements and other aspects of agricultural activity.
- Insufficient cooperation between the regional agricultural and manufacturing sectors.

THREE DEVELOPMENT SCENARIOS FOR KR

Actions directed at the development of agricultural and biomass-based industries (i.e., bioeconomy) are not coordinated at the level of KR, no additional measures are implemented.

EXPECTED RESULTS:

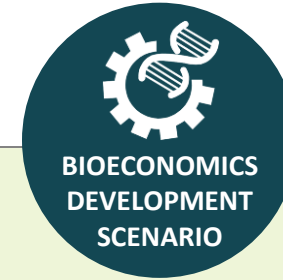
- Agriculture is developing according to the EU and national priorities, and certain biomass-based manufacturing sectors are developed according to “Klaipėda 2030” strategy.
- There is a growing risk that:
- The local traditional agriculture and food system will diminish, it will be more difficult for for the low-income people in the region to ensure the food supply.
- In the local biomass-based industry, there will be a shortage of raw materials, driven by increased demand at (inter-)national level.
- Socio-economic exclusion between rural and urban areas will gain greater momentum with a decline in business activity and further population decrease in rural areas.

Progressive management of agriculture, intelligent exploitation of KR’s natural resources, focusing on high-value, environmentally friendly and wide-ranging products and innovative production technologies, developing alternative additional revenue-generating activities.

EXPECTED RESULTS:

- More targeted support and investment in the development of agricultural and rural areas are being attracted.
- A more competitive agricultural sector, more stable (and larger) farms’ income, improved access to quality food for the locals.
- Increased agricultural sector’s GVA, retained existing jobs in rural areas.

While ensuring the competitiveness of the agricultural sector, it is developed in an way with innovative bio-based manufacturing.

EXPECTED RESULTS:

- Attracted support for the development of agricultural and rural areas, as well as investment in biomass-based industries and support for R&D.
- New bio-products are created, start-ups in this field are being established, more talents are attracted to the region.
- Aquacultural industry developed, effective realization of resources ensured.
- The growth in the bioeconomy sector’s generated GVA, appropriately higher exports, retained existing jobs in the agricultural and biomass-based industries.

\ ACTION PLAN FOR THE REGIONAL BIOECONOMY DEVELOPMENT UNTIL 2021 AND 2030

UNTIL 2021

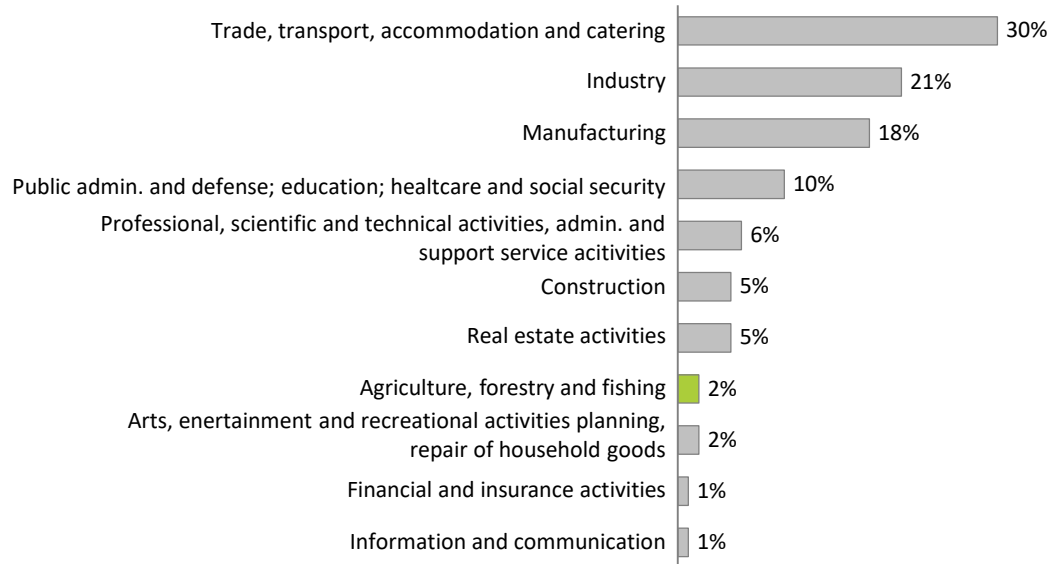
NO.	MEASURE	RECOMM. LEADERSHIP	RECOMM. TO INVOLVE	IMPLEM.	NEEDS / PREMISES FOR SUCCESS
1.	KR bioeconomy development council is established for coordination of actions among actors of different industry sectors	KR Development council	AKR, Klaipėda ID, municipalities, business organizations	2019	Interest to develop bioeconomy by regional stakeholders
2.	Additional human resources are dedicated for supporting KR bioeconomy development council and for initiating the creation of inter-regional bioeconomy cluster	KR Development council	AKR, Klaipėda ID, municipalities, business organizations	2019	Interest to develop bioeconomy by regional stakeholders, access to financial resources
3.	Bioeconomy cluster is created, the participants of which are regional governance, business and academic organisations	AKR	KR Development council, Klaipėda ID, municipalities, business organizations, Klaipėda's science and technology park, Klaipėda university	Until 2020	Recruitment of necessary governance, business, and academic competences, skills to attract project funding
4.	Premises for developing the circular bioeconomy are created (bio-waste recycling system is established)	Municipalities	KR Development council, AKR	Until 2021	Interest to develop circular bioeconomy by regional stakeholders, access to financial / infrastructural resources

UNTIL 2030

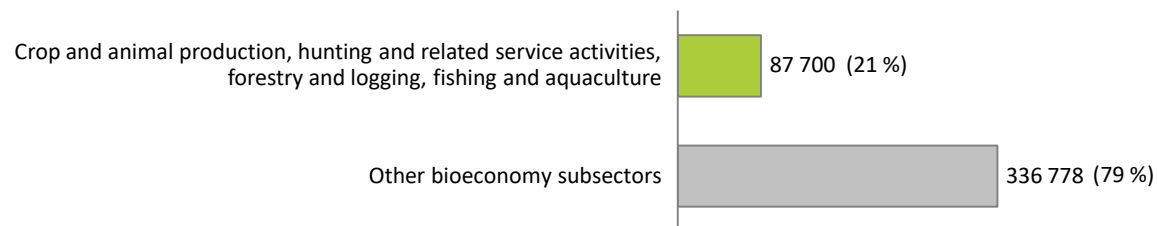
NO.	MEASURE	RECOMM. LEADERSHIP	RECOMM. TO INVOLVE	IMPLEM.	NEEDS / PREMISES FOR SUCCESS
1.	Cooperation among actors in agricultural and manufacturing sectors via newly established bioeconomy cluster. Activities to attract R&D funding, creation of bioeconomy start-ups, relevant talents and direct investments (e.g., establishment of bio-combinators)	AKR	KR Development council, Klaipėda ID, municipalities, business organizations, Klaipėda's science and technology park, Klaipėda university	Starting from 2021	Recruitment of necessary governance, business, and academic competences, skills to attract project funding

\ DUE TO THE LOW ADDED VALUE CREATED, TRADITIONAL AGRICULTURE SHOULD BE SEEN AS AN INTEGRAL PART OF THE BIOECONOMY

ADDED VALUE OF KR INDUSTRY SECTORS, BY ECONOMIC ACTIVITY, %, 2016

ADDED VALUE, CREATED BY TRADITIONAL AGRICULTURE SUB-SECTORS AND OTHER BIOECONOMY SUB-SECTORS, EUR THOUS., 2016

INSIGHTS

- Traditional agriculture in 2016 has created only 2% of the total added value in KR. This is less than the average for the whole country (3,1%), thus, traditional agriculture is not a significant part of KR industry.
- Traditional agricultural sub-sector accounted for 21% of the total added value in 2016 created in bioeconomy sectors of KR, and it was the 4th bioeconomy sub-sector by the added value in KR (traditional agriculture in Lithuania was the 2nd bioeconomy sub-sector in terms of added value).
- In the Lithuania's bioeconomy study, growth of the traditional agriculture subsector is predicted, but in the study "Klaipėda 2030", when evaluating the development opportunities of Klaipėda, traditional agriculture is not distinguished as a separate area of development or as a field of bioeconomy growth.

- In order to preserve the relevance of the traditional KR agricultural sub-sector, it is important to plan and evaluate it as an integral part of the regional bioeconomy.
- Rapid development of bioeconomy and traditional agriculture at the same time is possible only by achieving effective level of regional cooperation with other regions of Lithuania (e.g., Vilnius, Kaunas regions, where scientific potential is accumulated and the required R&D equipment is present, etc.).

\ LINKS BETWEEN TOURISM AND AGRICULTURE / BIOECONOMY

